

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

TECHNIEK

Pepervijzel

INFORMATIE

Hout en
houtdraaien:
de beuk

IN BEELD

Roelof C. Schmidt

76 Jaargang 19,
december 2012

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
"Zwanger" gedraaid	4
Verslag groep vormgeving	8
Klauwplaatbescherming	9
Vooraankondiging DemoDag 27 april 2013	10
Boekbespreking "Om de vorm"	11
IN BEELD: Roelof C. Schmidt	12
Hout en houtdraaien: de beuk	14
In the picture I	17
In the Picture II	18
In the picture III	19
Bericht uit de werkplaats	20
Pepervijzel	24
Jos Handgraaf, holle vormen van nat hout	26
Verslag DemoDag 27 oktober 2012	31
Afdelingsnieuws	33
Colofon	35

Foto omslag:

A Touch of Frost van Marcel van Berkel/Wulps
Drama van Meindert Regoort

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 77: 1 februari 2013
(aktieradius@kpnmail.nl)

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de redactie

Arie Braspenning

In dit laatste nummer van 2012 weer een aantal interessante artikelen met op de Afdelingspagina de data voor 2013 dat de afdelingen weer bij elkaar komen. In de afdelingen zit de meeste aktie. Regelmatige bijeenkomsten, organiseren van DemoDagen, elkaar beter maken met opdrachten en positieve kritiek. Dat hebben we zeker op de laatst gehouden DemoDag kunnen zien waar zeer veel mooie werkstukken waren ingestuurd voor de wedstrijd. Voor de jury een moeilijke klus om daar prijzen aan te verbinden. Op de "In the Picture" pagina's vindt u de winnaars. Alle redactieleden hebben toegezegd nog even door te willen gaan met dit werk. Dat is heel fijn voor de continuïteit en we hoeven nog even niet op zoek naar nieuwe redactieleden. We doen ons werk met plezier en hopen ook in 2013 weer een viertal mooie nummers voor u te maken met een verscheidenheid aan artikelen. Ook uw inbreng is daarbij van harte welkom. Verder wijs ik u op een aantal informatieve artikelen in dit nummer: boekbespreking 'Om de vorm' van Maria van Kesteren, vooruitblik DemoDag april 2013 in Bergeijk, oproep om uw brandmerk door te geven en het verslag van de DemoDag in oktober waarin u ook de criteria vindt die de jury heeft gehanteerd bij de beoordeling van de ingezonden stukken. Wellicht kunt u hier uw voordeel mee doen bij het beoordelen van uw eigen draaiwerk (privé of in uw afdeling) om daardoor de kwaliteit op een nog hoger peil te brengen. Daarbij wens ik u alle succes. In dit nummer geen specifiek onderwerp voor Kerst. Ik wens u allen goede Kerstdagen en voor het nieuwe jaar wens ik u toe dat er veel mooie "draaimomenten" zullen zijn.

Van de bestuurstafel

Aat Meijboom

Het is weer zover: een nieuw stukje voor AktieRadius, dit keer al nr 76. Vorige week de DemoDag in Ede meegemaakt met een fantastische tentoonstelling en zeer mooie demonstraties, georganiseerd door afdeling Haarlem. De jurering door deskundige leden met een goede uitleg van de criteria die bij hen ten grondslag lagen viel bij alle aanwezigen in goede aarde. Deze opzet werd zeer gewaardeerd en is voor herhaling vatbaar. Veel dank aan de afdeling Haarlem.

Voor de komende DemoDag op 27 april 2013 zijn afgelopen week-einde de definitieve afspraken gemaakt met de afdeling Limburg van onze zuiderburen. Deze dag en deze locatie zijn op voorhand veelbelovend. Dommeldraaiers veel succes! In deze uitgave staat deze maal een IN BEELD maar niet van de man die dit jaren heeft verzorgd, maar van de man zelf: Roelof C. Schmidt. Na jarenlang deze rubriek met regelmaat te hebben gemaakt, heeft hij besloten om ermee te stoppen. De redenen zijn divers maar een erg belangrijke is: veel leden die aangezocht zijn om mee te werken lieten het afweten. Dit was uiteraard niet bevorderlijk voor de voortgang. Roelof, heel veel leden hebben genoten van jouw publicaties! Hartelijk dank hiervoor. Ook nemen we afscheid van

het werk van Wim te Winkel, voor velen niet zo bekend maar Wim verzorgde al jaren het binnenbrengen van adverteerders. Wim ook voor jou: heel hartelijk

bedankt namens ons allen. Zoals u ziet sluiten we dit jaar af met enige veranderingen. Het bestuur wenst u allen prettige feestdagen en vooral een gezond 2013.

Kijk ook op de website van RADIUS:
www.houtdraaien.com

"Zwanger gedraaid"

Jan Pranger

De laatste tijd probeer ik golven, dieren en situaties in abstracte vorm op de houtdraaibank te maken. Zo speelde ik met de gedachte om "zwangerschap" uit te beelden. Dat viel niet mee, want hoe verbeeld je de geborgenheid van de baby in de moederschoot. Ik heb geprobeerd een holte te creëren, waarin de baby "gevat" wordt. De moeder heb ik aangegeven door een wijder wordende jurk. Veel succes met het maken en let op de veiligheid: zet alles goed vast!

Het maakproces is vastgelegd op de volgende foto's:

1 Een stuk beuken met slaap van 10x20 cm.

2 De meenemer (eventueel) vastslaan met een (houten) hamer.

3 De cilinder draaien.

4 Passtuk (verzet) voor bevestiging in de chuck maken en opnieuw inspannen.

5 Boren met korte forstnerboor.

6 Verder boren met verlengstuk op de boor tot ongeveer 16 cm.

7 Latere afsteekplaats markeren door deels in te steken.

8 Verzet afzagen en nieuw excentrisch centerpunt bepalen = diameter van de top.

9 Center stevig inslaan omdat het hout excentrisch wordt ingespannen.

10 Andere zijde in meedraaiend center.

11 Excentrisch draaien voorzichtig testen (VEILIGHEID).

12 Het eerste begin.

13 De uitsparing wordt zichtbaar.

14 Draaien gereed – schuren.

15 De uitsparing bijsteken en schuren.

16 "In verwachting" – bolletjes draaien met stift en in overeenstemmende gaten lijmen.

17 Staatsieportret.

Lintzagenopmaat.nl

U geeft de maat, wij lassen de lengte

- Gespecialiseerd in het maken (lassen) van lintzagen.
- Levering aan bedrijven en particulieren.
- Uitstekende kwaliteit lintzagen vanaf 6 mm breed en 0,36 mm dik.
- Levering lintzagen voor zagen van hout, kunststof en metaal.
- Lintzagen op voorraad, snel leverbaar.

Slijptechniek Beusichem
Beusichemsebroeksteeg 1
4112 PJ Beusichem

www.lintzagenopmaat.nl
info@lintzagenopmaat.nl
0345 - 501 501

Leverancier van elke gewenste houtsoort

Direct uit voorraad leverbaar
ruim 80 soorten massief hout.

In onze ruime voorraad altijd
een grote keuze voor hout-
draaiers en instrumentbouwers

Klik op www.fijnhoutdrenthe.nl

Houthandel van der Horst BV - De Drentse Fijnhouthandel

Veilingstraat 46, 7833 HN Nieuw-Amsterdam
Telefoon: 0591 552504 - Fax: 0591 381910

E-mail: info@fijnhoutdrenthe.nl
www.fijnhoutdrenthe.nl

Bel voor een afspraak met Ton van der Horst: 06 50 50 1936

Praten over vormgeving

Bert Rosbach

4.

Naar aanleiding van het verslag van de vorige bijeenkomst ontstond een discussie over wat het belangrijkste was, vormgeving of houtdraaien. Conclusie van de groep: het houtdraaien is het belangrijkste. De basisvorm moet ontstaan zijn door houtdraaien, waarna er een eventuele nabewerking met andere technieken kan volgen.

Het onderwerp van deze bijeenkomst was: *je eigen ontwikkelingen van de afgelopen periode*. Het merendeel van de aanwezigen had werkstukken meegenomen en daarover werd gepraat.

Jammer genoeg hadden we per persoon maximaal een kwartier. Het patroon was als volgt: uitleg en uitgangspunten, vragen waarom zus of zo, commentaar, verbeterpunten, soms zelfs vragen van de maker zelf naar verbeterpunten. Maar ook ieders opvattingen en plannen voor de toekomst van hun houtdraaien. En tussendoor kwamen er ook een paar technische tips naar voren. Enige uitspraken:

- Als je een schaal of een ander

Zaterdag 3 november 2012 kwam de groep houtdraaiers die op zoek zijn naar "de vorm" weer bijeen. Naast de reeds bekende gezichten was er ook een vijftal nieuwe mensen, die wilden weten wat ons bij elkaar bracht. We praten niet of nauwelijks over de techniek van het houtdraaien, maar over hoe het er uit ziet na het draaien, wat ons ertoe gebracht heeft om deze vorm te kiezen en over de manier waarop het tot stand is gekomen.

voorwerp omgekeerd neerzet, moet het soms ook het aanzien waard zijn.

- Ik maak altijd iets anders, nooit hetzelfde.

- Als je wat gemaakt hebt en het streelt jouw eigen oog, dan is het OK.

- Als het dan ook nog lekker aanvoelt, is het helemaal OK.

Een paar tips op het gebied van de vormgeving:

- Een teveel aan vormen kan leiden tot een rommeltje of tot een vorm waarmee je het zelf ook niet eens bent. Beperk je in de vormen en het geheel wordt mooier. (foto 1)

- Een scheur in het hout kun je verwijderen door een vorm aan te brengen die het geheel spannender maakt. (foto 2)

- Soms kun je "fout" verbeteren, door een andere vorm toe te

voegen, dan wel een bestaande vorm aan te passen. Om een voorbeeld te geven: een schaal met een beoogde schorsrand veranderde in een schaal zonder schorsrand, en met twee evenwijdige vrijwel rechte zij-kanten. De maker kreeg de raad om die rechte zij-kanten iets uit te hollen, zodat de vorm spannender werd. De lichte schaal van hout met slaap was in dit geval het onderwerp. (foto 3)

- Als je een bepaalde vorm gemaakt hebt, en die voorziet van een voet, omdat het anders omvalt, gebruik dan niet hetzelfde hout als voor die vorm, maar een andere kleur, of een ander materiaal. (foto 4) Er werd zelfs gesuggereerd om er een in de lengte doorsneden stuk heen onder te zetten in plaats van het stukje pijp uit PVC.

2.

1.

3.

Klawwplaatbescherming

Jan Kulsdom

Bij het geven van demonstraties waarbij de mensen soms dicht bij komen staan is het handig en veilig om de klawwplaat van je draaibank te beschermen zodat publiek niet met zijn/haar vingers in de draaiende delen kan komen, maar ook veilig voor jezelf als je door het publiek wordt afgeleid. Voordeel is dan ook nog dat je kinderen bijvoorbeeld tollertjes, paddenstoeltjes e.d. kunt laten kleuren. Zo'n bescherming is zelf eenvoudig te maken. Materiaal: een pvc pijp met diameter 110 mm, eindstop van 110 mm.

1 Monteer het deksel met inwendige schroefdraad op je draaibank

3 Maak hierin een passend stuk multiplex om de opening zoveel mogelijk af te dekken. Opening voor het hout afhankelijk van de diameter van je werkstuk

2 Schuif de pijp met schroefdraad over de novalux chuck en boor hierin een gat voor de sleutel en zet hierover een stuk pvc pijp met een inwendige maat van 110 mm

4 Zie hier het resultaat

DemoDag 27 april 2013

Wat ver weg nog. Toch vast een aankondiging. Deze DemoDag zal worden georganiseerd door de Dommeldraaiers en zal worden gehouden in Bergeijk. Daarbij zijn ook de leden van de afdeling Limburg van het Vlaams Gilde van Houtdraaiers uitgenodigd die daaraan graag willen meedoen. Zodoende komt er een Internationale tentoonstelling van de houtdraaikunst.

De tentoonstelling wordt gehouden van 24 april t/m 28 april en is van 13.00 – 17.00 uur te bezoeken, maar op zaterdag 27 april 2013 kunt u er de hele dag terecht. Toegang en parkeren zijn vrij. De tentoonstelling en de DemoDag worden gehouden in de Ploeg (voormalige ploegstوف-fabriek) in Bergeijk. Deze fabriek is ontworpen door de

bekende architect Gerrit Rietveld en is een Rijksmonument. In een van de grote ruimtes in deze fabriek zal de tentoonstelling worden ingericht. Verder zullen er diverse demonstraties worden gegeven en mocht u even genoeg hebben van de binnenlucht, ga dan een wandeling maken in de prachtige parktuin die is ontworpen door Mien Ruys. Ook is er in

De Ploeg nog een tentoonstelling over De Ploeg zelf te bekijken. En dat alles kosteloos! Wilt u naast het internationale draaiwerk nog meer cultuur dan hier wordt geboden? Noteer deze dagen vast in uw agenda. In het volgende nummer van AktieRadius krijgt u het volledige programma te zien met de uitnodiging. Voor wie zo enthousiast is en alvast wil gaan kijken: van november tot 1 april 2013 is De Ploeg gesloten, maar kunt U een kijkje nemen op de website: www.rietveldenuys.nl. Dus tot ziens tussen 24-28 April 2013.

KILLINGER
...mehr als nur Qualität

NEU! aus dem Hause hamlet

Big Brother System 2
Tiefen-Ausdrehwerkzeuge

Zum Ansehen für Sie unter:
http://youtu.be/GZMqRUIr_E0

Cindy Drozda
HSS Drechselwerkzeug-Satz (5-teilig)

Square Negative Rake Scraper
Hooked Scraper
9.5 mm Spindelformröhre
6 mm Vortex Tool
Arc Tool Scraper

info@killinger.de www.killinger.de Tel. 08141-3573732 Fax 08141-3573750

Om de vorm

Leven en werk van Maria van Kesteren

Chris van Aar

www.vormgevinginhout.nl

Om de vorm is de jongste uitgave van Stichting Vormgeving in hout, in het kader van het bevorderen en het onder ruimere aandacht brengen van vormgeving in hout.

Elke houtdraaier die iets met vormgeving heeft zal ongetwijfeld vroeg of laat de naam Maria van Kesteren gehoord hebben. Zij is wellicht Nederlands beste, maar weinig beschreven kunstenaar in het genre houtdraaien/vormgeving. Er bestaan wel enkele publicaties, maar die leveren meer vragen dan antwoorden op. Gelukkig is er nu dit mooie boek, waarin zij zelf aan het woord is en haar geweldige werk laat zien. Op kordate wijze geeft zij haar zienswijze en beschrijft zij haar wereld, waarin haar werk nu naadloos aansluit. Zij is daar ver in gegaan, zij toont wat noodzakelijk is om zulk werk te kunnen maken. Dat draaiwerk is eigennuttig, moeilijk a priori te beschrijven, zelf zegt ze o.a.: essentieel, introvert en minimalistisch. Zo is op de omslag te

afgebeeld 'Stapeling' Ø 25 cm, h. 6 cm, 2002. Kortom een aanwinst voor houtdraaiers met oog voor vormgeving. Misschien ligt de kracht van een boek ook in de spiegel die het je voor kan houden. Zo las ik al meteen in de eerste alinea: "Ik ben houtdraaier, hout is mijn medium. Ik beheers het, het voelt lekker aan en ruikt heerlijk. Helaas heeft hout ook twee eigenschappen waar ik niet blij mee ben: kleur en structuur. Dat stoort, omdat het afleidt van de vorm...." Dit is natuurlijk de ultieme knuppel tegen houtdraaiers. Maar zal elke houtdraaier uiteindelijk toch niet moeten toegeven dat hout soms tegenwerkt, zo dat het afbreuk doet op het werk? Alleen wie durft dat dan toe te geven en zo ver te gaan om het dan regelrecht te 'onthouten'? Wellicht is dit een

moment dat houtdraaien verandert van toegepaste in beeldende kunst? Of is daar meer voor nodig? En dat was alleen nog maar de eerste alinea.... Verder nog hulde aan de onvolprezen schrijfster en de vormgever, die er naar mijn mening goed in geslaagd zijn om een mooi en toegankelijk boek te maken dat ook na meerdere malen interessant blijft. Kortom een boek om stuk te lezen en te kijken.

Signatuur/Beeldmerk/Brandmerk

Ruud van Oorschot en Arie Braspenning

Jaren geleden (2002?) is Roelof Schmidt gestart met het vastleggen van de signaturen die houtdraaiers gebruiken om hun "handtekening" op werkstukken te zetten. Die willen we op nemen in een boekje. Ruud van Oorschot en Arie

Braspenning hebben deze taak overgenomen en alle signaturen gerubriceerd. Wij denken echter dat er veel meer zijn dan de 77 die we nu in beeld hebben. Als alle leden van Radius die na 2003 lid zijn geworden en een signatuur gebruiken die opsturen naar

ons, dan kunnen we de gegevens zo compleet mogelijk maken. Het mooiste is als u een foto maakt van de signatuur/stempel/brandmerk en daarbij vermeldt: uw naam, geboortedatum en geboorteplaats en huidige woonplaats. Stuur die op naar aktieradius@kpnmail.nl dan zorgen wij voor de rest.

Roelof C. Schmidt (1934)

Deze IN BEELD is de laatste na een lange reeks van ruim 50. De eerste over Aart van Toor en de laatste over Roelof Schmidt, twee draaiers die elkaar door en door kennen en veel samen hebben opgetrokken.

Arie Braspenning

Als ik aankom bij de Korte Meent in Everdingen en mijn auto op de dijk heb geparkeerd gaat de deur al open en roept Roelof dat ik de auto beter beneden aan de dijk kan parkeren en via zijn tuin naar het huis kan komen. Wat een prachtige plek onder aan de Lekdijk en wat een schitterende tuin. Een 'paradijs' noemt Roelof het en dat is het ook. Ik word hartelijk ontvangen met koffie en koek en dan beginnen we ons gesprek. Niet over zijn jeugd, zijn kennismaking met Radius of zijn

andere hobby, glasblazen, maar ik ben benieuwd naar zijn gedrevenheid om lid te zijn van Radius en zo lang zijn tijd te geven om anderen IN BEELD te brengen, voor de mens achter de draaier. Wil je meer weten over de eerste aspecten sla dan AktieRadius nr. 42 (juni 2004) er maar op na. Daarin heeft René Wetzels Roelof al eens IN BEELD gebracht. Volgens mij is Roelof ook de enige die het is gelukt om twee keer IN BEELD te komen. Dat hij stopt met het schrijven van deze

rubriek is jammer, maar wel begrijpelijk. Zijn leeftijd gaat hem parten spelen bij de grote afstanden die hij aflegt om bij de draaiers te komen. Daarnaast is hij teleurgesteld omdat de laatste tijd regelmatig "nee" wordt geantwoord op de vraag of men mee wil werken aan een IN BEELD.

Hij is lid sinds januari 1995, dus bijna vanaf het begin. Hij heeft altijd geprobeerd actief te zijn binnen de vereniging. Toen Radius volgens hem op een

"dood" spoor zat heeft hij, met nog wat anderen, zijn nek uitgestoken en is toen zelfs nog even voorzitter geweest, een rol die zoals hij zelf zegt, hem minder goed afgaat en die hij ook maar kort vervuld heeft. In ons gesprek geeft Roelof aan dat hij met enkele leden geprobeerd heeft Radius landelijk op de kaart te krijgen door gezamenlijk wat op te pakken: houten stethoscopen maken voor Afrika, in 1999 een landelijke tentoonstelling gehouden in Culemborg, twee jaar later opnieuw een landelijke tentoonstelling in het Streekmuseum in Tiel. Daarvan zijn de catalogus "Betoverend Hout" en een dvd nog getuigen. Ook nu maakt hij zich zorgen voor de toekomst. Hij zegt: "Als ik zie wat er in de afdelingen gebeurt is dat interessant en vaak indrukwekkend. En dat alles vindt plaats in een vereniging die zo actief is als een dooie mus. Ik heb om dit na te gaan de rubriek "Van de Bestuursstafel" in de Aktie Radiussen van juni 2010 t/m juni 2012 nog eens goed gelezen. Het gaat over niets. Het gaat over DemoDagen, locaties zoeken en

leden oproepen actief te worden, zonder dat het bestuur actief wordt." Het kan er bij Roelof niet in dat in een vereniging met 700 leden geen stevige jonge-vent of – vrouw te vinden is die een bestuursfunctie wil bekleden zodat er weer een voltallig actief bestuur met een voorzitter en secretaris komt. 'Een voorzitter met ideeën, die actief is en leden bezoekt die ook ideeën hebben, die ambitieus en dynamisch is. Iemand die Radius landelijk op de agenda krijgt.' Dat zijn harde woorden en ik vraag Roelof dan ook of hij zelf ideeën heeft hoe hij dat zou aanpakken.

- voor een bestuursfunctie mensen persoonlijk benaderen en vragen
- als vereniging je richten op jongeren. Meer proberen die erbij te betrekken door scholen/opleidingen te benaderen en daar de draaikunst onder de aandacht brengen
- nieuwe leden in de afdelingen begeleiden. Zorgen dat er per afdeling een instructeur/leraar is die de nieuwelingen op een hoger niveau kan brengen
- organiseren van een landelijke

tentoonstelling met alleen maar hele mooie werkstukken

- een "afdelingscompetitie" houden. De afdelingen een opdracht geven waar gezamenlijk aan gewerkt en gebouwd moet worden en aan die competitie ook een prijs verbinden
- op demodagen weer eens een "deskundige" demonstrateur laten komen, hetzij uit eigen land hetzij uit het buitenland.

Ik zie en spreek een draaier die er niet omheen draait maar to the point is en vanuit zijn zorgen voor Radius meedenkt. Hij is nog lang niet uitgedraaid en geleerd, wil nog nieuwe wegen bewandelen door zich aan te sluiten bij de groep vormgeving om van daaruit nog meer gestimuleerd te worden. Geen deadline meer voor de kopij Roelof. Die tijd kun je nu in het draaien van mooie vormen steken en we wensen je toe dat je dat nog heel lang kunt blijven doen. Nogmaals bedankt voor alle draaiers die je IN BEELD hebt gebracht.

Hout- en houtdraaien:

Beuk

Naam en bekendheid

De beuk is voor ons geen onbekende; wij kennen hem als boom en van het beukenhout. Hij heet in het latijn *Fagus sylvatica* en in het Duits Buche. Het woord *fagus* zou van fagein, Grieks voor eten zijn afgeleid, i.v.m. met de beukenootjes die goed eetbaar zijn. Beuk komt uit het Sanskriet als Boc of Boece, beide woorden betekenen zowel boek als boom.

Ab Strijker

Omdat de beuk heel oud kan worden en een mooie gladde stam heeft werden in de oudheid vaak runtekens in de bast gekerfd wat de naam 'boek' verklaart.

Het Duitse Buchstaben is direct afgeleid van hout waaruit men de eerste letters sneed. Ook ons woord 'boekstaven' legt het verband tussen boek en boom. Ook nu worden in de gladde schors veel namen, hartjes, liefdesverklaringen en eeuwige trouw gekerfd, maar het leidde ook vaak tot tragedies (foto 1). Andere namen voor beuk zijn beek,

boeke, bieke, buuk, beukelaar en bokkenboom. De vruchtjes worden soms ook wel boekels genoemd. In Nederland herkennen we de naam nog in Boekel, Boekelo en in Vlaanderen in Boekhoute.

Groeiplaatsen

Beuken werden vroeger wel langs oprijlanen van landhuizen en kastelen geplaatst omdat ze kaarsrecht opgroeien en de indruk wekken van klassieke zuilenrijen. Mooie beukenlanen kwamen in Utrecht en Gelderland voor. De 18e-eeuwse Middachter

Allee was een prachtig voorbeeld van de schoonheid van beuken als laanbomen. Beukenbossen kenmerken zich doordat er geen ondergroei onder deze bomen voorkomt; onder een beukenbos is het altijd kaal.

Beuk en haagbeuk

Beuken worden vaak verward met haagbeuken. De haagbeuk komt van de *Carpinus Betulus* of steenbeuk. De naam *Betulus* geeft al aan dat het familie van de berk is. Het blad van de beuk heeft gladde zijkanen (foto 2) maar dat van de haagbeuk is dubbel gezaagd. Dubbel gezaagd wil zeggen dat er tussen de grote tanden kleine tandjes zitten (foto 3) Op deze foto zien we ook de vruchtjes van de haagbeuk die in oktober in trossen aan de boom hangen. Beiden, de beuk en de haagbeuk worden vaak voor

hagen gebruikt, maar een beukenhaag is dus iets anders dan een haagbeukenhaag.

Beukenhout

We kennen als houtdraaiers allen wel beukenhout, het harde, lichtbruine hout met de kleine bruine streepjes van de mergstralen (foto 4). Het wordt gebruikt als parket, onderdorpels, voor trappen en er wordt finer van gemaakt. Het is uitstekend hout om te draaien maar er zit weinig leven in; het is een beetje een saaie houtsoort. Het geperste beukenhout, lignostone, werd wel gebruikt voor aanrechtbladen en houten hamers. Beukenhout is niet geschikt voor buitenwerk; het heeft de laagste duurzaamheidsklasse V, maar wel heel geschikt voor openhaardhout, omdat het de meeste hitte afgeeft.

Beukenootjes en -blad

De beukenootjes zijn goed eetbaar maar men kan ze ook gebruiken om er olie uit te persen. Ze bevatten 12- 16% olie die op industriële wijze wordt geperst tot bak- en slaolie en voor het bereiden van zepen. Ook als lampenolie is het uitstekend geschikt. Beukenootjes zijn wel eetbaar maar ze bevatten een geringe hoeveelheid giftige, narcotische stof fagine. Bij het veel nuttigen van beukenootjes wordt men eerst heel vrolijk, maar later komt hoofdpijn en misselijkheid. In het vroege voorjaar komen de bloemen en de lichte blaadjes (foto 5) en in het najaar de beukenoot-

jes (foto 6). Van een mengsel van paddenstoelen en beukenootjes kan men heerlijke cake maken (foto 7).

Karakter en symboliek

De beuk wordt wel de koningin van het bos genoemd; de gladde huid, de zachte haartooi van het fijne gebladerte dragen bij aan een vrouwelijk voorkomen. De statige, slanke stammen inspireerden de architecten tot de zuilen in de Gotische kathedralen (foto 8). Ook bij kathedralen kent men hoofd- en zijbeuken, als aanduiding van de ruimten tussen de zuilenrijen. In Duitsland wordt de beuk wel de Mutter des Waldes (de moeder van het woud) genoemd.

Het werkwoord 'beuken'

De beuk is één van de weinige bomen waar we ook een werkwoord van kennen: 'er op los beuken', 'de golven die tegen het schip beuken' en 'de beuk er in'. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het harde beukenhout. Als 'je een beuk hebt' dan heb je een tik van de molen gekregen, dan ben je gek, zegt men in sommige delen van Nederland.

Mythologie

De beuk was gewijd aan de Germaanse god Odin of Wodan vanwege de al genoemde runtekens die een religieuze oorsprong hebben. Twijgen en takjes van de beuk werden door onze voorouders gebruikt bij het waarzeggen. Stokjes met runtekens werden op een wit kleed

Bijzondere bomen

In het Speulderbos, vlak bij het gehucht Drie staat een bijzondere boom, een natuurwonder; een eik-beukboom. Eik en beuk staan samen op één stam (foto 9). Daaraan kun je ook goed zien dat deze twee bomen vrienden zijn, je ziet ze wel vaker dicht bij elkaar staan want de beuk wortelt oppervlakkig, de eik heeft diepe wortels. Maar de vriendschap gaat alleen van de eik uit, een beuk verdraagt niemand onder zich. Staatsbosbeheer heeft de takken van omringende beuken daarom gesnoeid zodat deze unieke boom kan blijven leven. In het buurtschap De Stapel, bij de Wijk in het zuidoosten van Drenthe staat een geweldige beuk. De omtrek van de stam is 600 cm, de hoogte ruim 20 meter en hij is geplant tussen 1700 en 1750 (foto 10). Maar dit is niet de dikste boom. De dikste, een bruine beuk staat in Breukelen aan de Rijksstraatweg 74 op het landgoed Middenhoek. Hij heeft een omtrek van 850 cm, een hoogte van 35 meter en deze is geplant tussen 1750 en 1800.

gelegd en na het uitspreken van de juiste formules, onder het opzien naar de hemel, werden de stokjes één voor één opgepakt, gelezen en geïnterpreteerd. Bloed- of rode beuken met hun bruine bladeren stonden vroeger in hoog aanzien; offerdieren werden hieraan opgehangen. De stam werd soms overgoten met offerbloed opdat de boom niet zou sterven. De prachtige lichtgroene blaadjes van de beuk in het voorjaar werden in verband gebracht met Germaanse godin Ostara, de godin van het nieuwe licht. De naam Ostara leeft voort in de Engelse en Duitse naam voor Pasen: Ostern respectievelijk Easter.

Volksgeloof

Op beuken groeien soms paddenstoelen en zelfs tonderzwammen die gebruikt werden om heilige vuren, zoals het Paasvuur mee aan te steken. In sagen werd ook vaak melding

gemaakt van 'heksenbeuken' waaronder de heksen zouden dansen. In het Duitse Westfalen is de beuk de 'kleine kinderboom' waaruit de kinderen gehaald werden; vergelijkbaar bij ons met boerenkool.

Als er veel beukenootjes in een jaar zijn voorspelt dat een strenge winter. Als een beuk in het voorjaar vroeg uitloopt voorspelt dat ook vroege oogsten. Of het rijmpje: 'eiken moet je wijken, beuken moet je zoeken' klopt bij het schuilen bij onweer is de vraag.

'In the picture I'

Meindert Regoort

Gedeelde 1ste prijs jury

Jos Handgraaf

1ste prijs publiek

'In the picture II'

Marcel van Berkel
Gedeelde 1ste prijs jury

Hans Kuiters
2de prijs publiek

'In the picture III'

G.J. Abma
3de prijs jury

Anton Hulst
3de prijs publiek

Bericht uit de werkplaats

Vorig jaar na mijn vakantie begon ik met de werkplaats van Schulte in Gross-Hesepe. Nu begin ik met een winkelinterieur. Waarschijnlijk is al uit de teksten op de muren af te leiden, dat het niet om een Nederlandse winkel gaat.

Bert Rosbach

Het is een van de winkels van Lee Valey in Toronto/Canada (foto 1). Ze hebben niet zo veel op het gebied van houtdraaien, maar het is altijd leuk om in zo'n winkel met gereedschap van hoge kwaliteit te snuffelen. En om een catalogus te scoren. Ik heb er "lazy suzans" gekocht en een zogenaamde pen-blank. "Lazy suzans" zijn kogellagers om draaischijven te maken. En de pen-blank moet ik nog verwerken tot een vulpotlood, dus is er nog geen foto. Die "lazy susans" waren overigens voor mij een buitenkansje. Ik kocht er 5, waar ik er anders nog geen 2 had gehad. Uit vorige berichten is af te leiden, dat ik weer bezig ben met

het maken van een kerststal zoals die in AR 30 en AR 31 staat. Zoiets moet je niet in één keer klaarmaken, maar daar moet je rustig de tijd voor nemen. Voor elke figuur is een passende hout-

soort gekozen. En als laatste de stal zelf. Die is opgebouwd als gesegmenteerd draaiwerk, alleen niet zo precies. Per slot van rekening is het een stal, en geen paleis. Vlak nadat ik mijn vorige bericht had opgestuurd naar de redactie was die stal klaar, en daarmee de hele kerststal. De genoemde nummers van AktieRadius kenden toen nog geen kleurendruk, dus nu wordt de stal in kleur gepubliceerd. (foto 2)

Wij kregen een uitnodiging voor een feestje ter gelegenheid van een 60ste verjaardag. De jarige wilde graag een bijdrage voor een grote reis. Dus heb ik maar weer eens een geldboompje

gemaakt. Ik heb 6 jaar geleden al over een geldboompje geschreven, maar deze heeft een iets andere vorm. Daarom alleen de foto's. Dat is om het geheugen op te frissen. (foto 3 en 4) Sinds kort heb ik me weer op het maken van tollen gestort. De eerste tol was naar aanleiding van een tol die ik ergens op het internet was tegengekomen. Maar kennelijk had ik hem niet goed centrisch gemaakt, want de tol zwabberde. Een tweede tol met dezelfde werkwijze zwabberde nog erger. Dus nog eens nadenken over de werkwijze bij het maken van een tol. Bij de volgende tol, een proefmodel, ben ik eerst met de ronde schijf begon-

nen. Die ronde schijf gaat in mijn grootste klauwplaat, met een laagje karton er helemaal omheen vanwege eventuele deukjes in het hout. Toen het gat voor de steel en punt geboord, met de schijf nog in de klauwplaat. Het hout voor de steel krijgt eerst een zelf gedraaide deuvel uit heel hard hout. Je hebt dan meteen een markering voor de center. Daarna steel + rotatiepunt tussen de centers gedraaid. Die rotatiepunt wordt nog niet in de definitieve vorm gedraaid. Dat gebeurt pas, als de steel (+ rotatiepunt) in de schijf is gelijmd. Dan pas, met de schijf weer in de klauwplaat, wordt de rotatiepunt precies centrisch

gedraaid. De steel past daarbij in de holle as. En toen was de tol veel beter. Samen met mijn kleindochter even een globale tijdsmeting gedaan. Draaitijd: ongeveer 2 minuten, op een glasplaat. Dus we gaan maar eens verder volgens dit principe. Maar dan krijgen de tollen een punt uit been en meten we de tijd met een stopwatch. Ik heb toen twee tollen gebouwd volgens de nieuwe werkwijze.

Bij de eerste tol hoort een verhaal. Mijn echtgenote had een speciaal voetje voor haar naaimachine nodig. Daarvoor gingen we kijken bij de leverancier van die machine. En daar zag ik buisjes met langwerpige, buisvormige kraaltjes. 7 mm lang, en goudkleurig. Dan krijg je gelijk de gedachte: "Daar wil ik iets mee doen". En direct daarna krijg je het idee van een tol. Eerst een kraaltje gebietst en thuis nagemeten voor de diameter. Daarna nagedacht over hoe dan wel en waarom niet. Een week later een buisje kraaltjes gekocht. Voor de prijs van minder dan twee bier-

tjes in de kroeg heb ik kraaltjes genoeg voor een groot aantal tol- len. Het deel van de tol waar de kraaltjes in zitten bestaat uit twee delen, met een groefje om de kraaltjes in te stoppen, en een 10 mm gat in het midden. Het hout van de tol is merbau. Alleen geschuurd tot en met korrel 400. (foto 5)

De tweede tol is een verdere uit- werking van de experimentele tol. Gemaakt uit merbau en esdoorn. De ovaaltjes en de steel zijn uit esdoorn, en de punt uit been. De gaatjes voor de ovaal- tjes zijn van achteren naar voren geboord, Daardoor steken de weg te draaien stukjes naar achteren, en ga je bij het glad draaien van de staaftjes de heuvel af. Daarmee loop je minder risico op afgebro- ken houtvezels, waar je doorge- sneden vezels wilt hebben. Ik heb van deze tol twee foto's gemaakt. Daardoor kun je het aantal ovaaltjes goed tellen. Ik heb de looptijd gemeten, draai- end op een holle scheerspiegel. Die was 1 minuut en 45 secon- den voor de tol met de kraaltjes. Bij de tol met de ovaaltjes kreeg ik 2 minuten en 55 seconden op

het display van mijn stopwatch. (foto 6 en 7)

Een aantal jaren terug heb ik bij de verloting op de demodag een plak vers gezaagd essenhout gewonnen in de maat 140 x 50 x 8 cm. Die is nu al een tijdje droog. Vorig jaar heb ik er een viertal kandelaars van gedraaid. En nu heb ik er een strook van ongeveer 26 breed van afge- zaagd, en die tot twee schalen verwerkt. De laatst gemaakte schaal heb ik op de foto gezet, twee verschillende beelden. Een van de foto's is van opzij gemaakt om het profiel te laten zien, de andere voor het algemene beeld. Zoiets kost je toch in doorloop- tijd toch wel een hele dag. De afwerking is met impregneerolie en hardwax-olie, in totaal vier lagen. (foto 8 en 9)

Nadat ik die essen schaal had gemaakt, merkte een kennis op, dat zij een langwerpige, ovale schaal zo mooi vond. Nu was die kennis kort na het maken van die opmerking jarig. En ik had nog een stuk stam van een taxus liggen. Er zat wel een krimp- scheur in, maar daar kon ik omheen. Het deel met de scheur

is in krullen opgegaan. Het resul- taat is op bijgaande foto's te zien. Het is overigens wel een klus. Het maakt vrij veel lawaai van- wege hout/lucht/hout/lucht....., en ook het schuren van de uit- einden is niet makkelijk. Dat gaat nog het beste met een stil- staande schaal en een schuur- pad in de boormachine. De afwerking bestaat uit drie lagen Steinert Drechsleröl. Die glanst meer dan de verbeterde Danish Oil, die ik heb, en er is niet veel verschil in droogtijden. (foto 10 en 11)

Zoals uit de inleiding is op te maken zijn we begin oktober een weekje naar Canada geweest, naar mijn zus. Ik heb voor haar een geheimenbewaardoosje gemaakt. Ze had beslist zo'n soort doosje nodig. Het lijkt een gewoon doosje, maar het werkt heel goed om een geheim te bewaren. Hoe dat werkt? Ja, dat is nou net het geheim. En ik heb zelf natuurlijk allang zo'n doosje, dus ik verklap niets. Maar mis- schien is het af te leiden uit de foto's. Het doosje zelf is uit beu- ken met slaap. Om het patroon mooi te laten doorlopen, heb ik

het dun doorgezaagd en voor- zien van een binnenring. Die is uit een reststukje essen. De afwerking is Shellawax. Het doosje heeft als buitenmaten: D = 69 mm en H = 50 mm. Inwendig: D = 50, en H = 35 mm. (foto 12 en 13)

Na onze terugkeer ben ik een tijdje bezig geweest met het ont- wikkelen van een nieuwe vorm voor een lichtje in omkeerdraai- werk. Maar ik ben er nog niet tevreden over, dus ik laat niets zien.

Mijn bericht beslaat dit keer de periode van begin augustus tot en met eind oktober. Vlak voor het einde van de periode kreeg ik een telefoontje van een nicht

van mij, een oom-zegster, die vormgeving studeert aan de Amsterdamse Hogeschool. Of ik wat voor haar kon draaien. Natuurlijk vraag je dan wat er gedraaid moet worden en zo voort. Maar een tweetal dagen na het telefoontje kwam ze bij me, met een rolkoffer vol met eikenhout + een map met teke- ningen. Het eikenhout was al gezaagd en verlijmd, dus ik had geen invloed meer op de richting van de draad. Het meeste moest dwars op de draad gedraaid wor- den. Maar we zijn er uitgeko- men, alleen heb ik er geen beel- den van, ik heb alleen maar gedraaid en geen tijd voor het maken van foto's gehad. Het gaf

wel een berg krullen. Gelukkig was de wind gunstig toen de vuilnisbak geleegd werd, want de krullen en het stof waaide niet in het gezicht van de vuil- nisman.

Tot slot: op de DemoDag van 27 oktober heb ik iets nieuws gezien op het gebied van omkeer- draaiwerk. Ik moet er zelf nog "even" mee gaan stoeien, maar het ziet er erg interessant uit.

En zo blijf je uit de kroeg, en dat kan ook niet anders, want je hebt je geld uitgegeven aan kraaltjes, "lazy suzans", de reis naar Canada, en de lootjes op de DemoDag.

Een vijzel vol vragen

Bert Rosbach

In het mei-nummer van het Duitse blad "Holzwerken" kwam ik een artikel tegen van de hand van Peter Gwiasda. Ik heb hem in 2011 ontmoet op het "Treffen" in Midden-Duitsland. Hij heeft een zeer goede kijk op vormgeving en het is een goede houtdraaier. Maar bovenal is het een aimabel mens. Ik heb de vijzel ook gemaakt, en het werkstuk leek me interessant voor mijn Nederlandse collega's. Dus toestemming gevraagd aan de uitgever voor het gebruik van de tekening, en ook Peter Gwiasda over dit stukje ingeseind.

kraag gestoken is, en de kraag in de vijzel is gelijmd. Andere trucs, zoals dompelen in heet water en samenpersen, zijn niet bruikbaar vanwege de hardheid van het hout.

Nog even de volgorde van werken, met daarbij wat extra aanwijzingen.

- Je hebt aan hout nodig: Een stukje van 70 x 70 x 140 mm en een stukje van 35 x 35 x 200 mm.
- Het dikste stuk is voor zowel de kraag als het eigenlijke vijzeldeel.
- Draai het dikste stukje tussen de centers rond.
- Maak de onderzijde van de vijzel zodanig, dat die in of op de klauwplaat past. En span hem vervolgens in of op de klauwplaat.
- In de klauwplaat: Met een ronde pen aan de onderzijde.
- Op de klauwplaat: met een passend kamertje.
- Maak de kraag exact 40 mm diameter en 20 mm lang.
- Boor het gat in de kraag met een diameter van 18 mm. Als je

een passende boor hebt, prima, anders moet je het gat na het boren met een kleinere boor op maat maken.

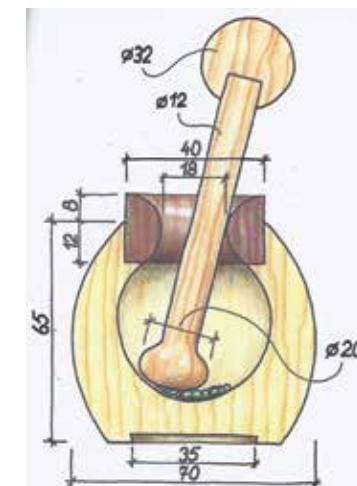
- Maak al de ronding aan de bovenste binnenzijde van de kraag.
- Steek de kraag af met je dunste afsteker. Afsteken, we zijn houtdraaiers, geen timmerlieden. Maar ja, als je geen dunne afsteker hebt, vooruit dan maar.
- Vorm de buitenkant van het vijzeldeel. Dat moet makkelijk in de hand liggen.
- Boor of steek een gat van exact 40 mm diameter en een diepte van 15 mm.
- Hol het vijzelgedeelte uit. Maar let op, dat er nog een steunrand overblijft voor de kraag. De binnenkant van de vijzel hoeft niet perfect glad te zijn, want dan schieten naderhand de peperkorrels onder de stamper uit.
- Zet de kraag in het gat. Los er in zetten DUS NIET LIJMEN! Ook moet de kraag zonder veel geweld erin passen. Dus niet erin persen, laat staan erin

hameren. Je moet het er nog uit kunnen halen. Je doet dit, om de binnenkant van de vijzel te voorzien van een vloeiende overgang van het vijzelgedeelte naar de kraag. Zorg daarbij dat het gat van 18 mm zo blijft. Nu kun je ook nagaan of je wel precies genoeg die 40 mm hebt bepaald.

- Haal de kraag weer uit het vijzelgedeelte.
- Steek eventueel de vijzel af. Voorlopig is dit deel van de klus klaar. Verder met het andere stukje hout.
- Draai het stuk hout rond.
- Maak een bolletje met een diameter van 34 mm. (Zie de tekening)
- Boor er een gat in van 10 mm diep en met een diameter van 12 mm.

- Steek het bolletje zo af, dat het nog een bolletje met een gat blijft.
- Draai de rest van de steel op 12 mm (Of eigenlijk 11,95 mm. Er moet ook nog gelijmd kunnen worden).
- Draai het overige deel van het klosje af volgens de tekening. Zorg voor een voldoende breed stamperdeel. Zie de tekening. Dat mag niet door dat gat van 18 mm gaan.
- Steek de steel door de kraag, van onderen naar boven.
- Lijm de kraag op de steel
- Lijm de kraag in de vijzel, en let daarbij goed op de richting van de draad. Dat moet zo perfect mogelijk op elkaar passen.

De vijzel is nu klaar voor gebruik en jij mag de vragen beantwoorden van je tafelgasten.

Bij het gebruik worden de peperkorrels gemalen tussen stamper en vijzel. De gemalen peper wordt vervolgens op de handpalm geschud en daarna over het eten gestrooid. Veel succes.

Op de foto is mijn exemplaar te zien. Peter raadt in zijn artikel aan om de vijzel te maken van Buxus, Lijsterbes of Hulst. Dat zijn harde inlandse houtsoorten. De een of andere harde exoot kan natuurlijk ook, al is dat "politiek minder correct". Ik heb mijn exemplaar gemaakt van olijf. Dat heb ik ooit van de secretaris gekregen. Aat, dank je wel, het is goed gebruikt, zoals je ziet. Wat is nu het bijzondere aan deze vijzel? De stamper zit in de vijzel, en kan er niet uit. Hoe krijg je dat nu voor elkaar. Die vraag krijg je onherroepelijk ook van tafelgenoten, die hem gebruiken. Als je naar de tekening kijkt, krijg je al een vermoeden. De steel is aan de kant, waarmee je de korrels maalt, dikker dan de opening van de vijzel. De steel is aan de bovenkant voorzien van een losse kraag, die op de steel wordt gelijmd op het moment, dat de steel door de

Nieuw in Nederland!!!

MaxiCut Fostnerboren
Geschikt voor het gebruik in houtdraaibanken
Uniek in zijn soort door zelfsnijdende centreerpunt en spaanbrekers, Waardoor deze boor minder weerstand ontwikkeld. Verlengbaar door zijn unieke kolf, zonder schroef of inbus systemen. Deze kolf zorgt er tevens voor dat de boor niet kan gaan slippen. Makkelijk Naslijpbaar.
Leverbaar in de maten 13 t/m 55 mm en diverse inch maten
Verlening leverbaar met morse-konus MK1, MK2 en MK3

Filmpjes over de werking van deze boren kunt u vinden op:
www.colt-tools.com
Vraag de folder gratis bij ons aan!!!

Hegner & Ko
Fermiweg 16
3208 KT Spijkenisse
Tel: 0181-647535
Fax: 0181-647311

COLT
PROFESSELE
BOHRWERKZEUGE

Jos Handgraaf

Holle vormen van nat hout

Ab Kraaijeveld

Misschien is hij wel de meest productieve vazendraaier van Nederland. Je vindt zijn vazen hangend in zijn atelier, op prominente plekken in de woonkamer, bij tientallen in zijn werkkamer en zelfs her en der in de tuin. Die laatsten heeft Jos Handgraaf 'teruggegeven aan de natuur', ze liggen met hun niet meer te repareren scheuren decoratief te vergaan tussen de struiken en bloemen.

Een aantal jaren geleden was ik al eens bij hem op bezoek omdat Jos bekend stond als 'de' nat-hout-specialist' van Noord-Holland. Ik was net begonnen met hout-draaien, beschikte alleen over vers hout en mijn schalen gingen te vaak de mist in door scheurvorming. Hij heeft mij toen waardevolle tips gegeven en ik was erg onder de indruk van zijn werk. Mijn tweede bezoek dient een ander doel: Jos is een houtdraaier die zich blijft ontwikkelen en zijn werk en werkwijze zal menigeen interesseren en misschien inspireren.

Van kapitein tot kunstenaar

Na 41 jaar de wereldzeeën bevaaren te hebben als kapitein van zeeslepers (Wijsmuller) en later van hopperzuigers (Boskalis) is

Jos op 58-jarige leeftijd neergestreken in Venhuizen, een landelijke dorpje gelegen tussen Hoorn en Enkhuizen. Op verzoek van zijn vrouw vult hij eerst zijn vrije tijd met het draaien van kantklosjes op een primitieve combi-machine (dit lijkt toch verdraaid veel op het verhaal van een andere lid van Noord-Holland Noord: Axel Zijp). Door het succes wordt de combi-machine ingehuurd voor een kleine draaibank, die hij echter snel heeft vervangen door een volwassen Wivamac. Inmiddels is hij de Wivamac ook weer ontgroeid en heeft onlangs een prachtige Zweedse houtdraaibank aangeschaft, de Ligno 250.

Na de koffie gaan we naar boven waar hij in zijn werkkamer een enorme voorraad half afgewerkte

en reeds voltooide objecten heeft opgeslagen. Behalve door schoonheid van vormgeving vallen veel van zijn werkstukken op door hun flinke afmeting. Diepe vazen met smalle openingen maken een groot deel uit van zijn collectie, maar op de plank staat ook een behoorlijke voorraad doosjes met schroefdraad. Drie dingen vallen mij op in vergelijking met mijn eerste bezoek: wellicht hebben zijn ontmoetingen met walvissen hem daartoe geïnspireerd, want zijn nieuwste vazen vertonen een sierlijk patroon van baleinen, een aantal vazen is voorzien van een handvat en zijn 'halffabricaten' hangen aan een touwtje te drogen.

Verbeterde werkwijze 'nat hout'

Hoewel hij tegenwoordig meer moeite moet doen om hout te bemachtigen, werkt Jos uitsluitend met 'gekregen' hout. Hij draait altijd 'op gevoel', niet naar een voorbeeld. Het hout bepaalt wat de vorm wordt. Het natte hout wordt zo snel mogelijk voorgedraaid naar de uiteindelijke vorm met een wanddikte tussen de 8 en 15 mm. Alle half afgewerkte objecten zijn voorzien van

De nieuwe Zweedse draaibank de Ligno 250 voldoet aan al zijn eisen en wensen.

De slangenklemmen, aangebracht om scheurvorming bij hals en voet te voorkomen, worden regelmatig aangedraaid. Door de objecten op te hangen in plaats van op een plank te plaatsen tijdens het droogproces kunnen wand en bodem gelijkmatig drogen

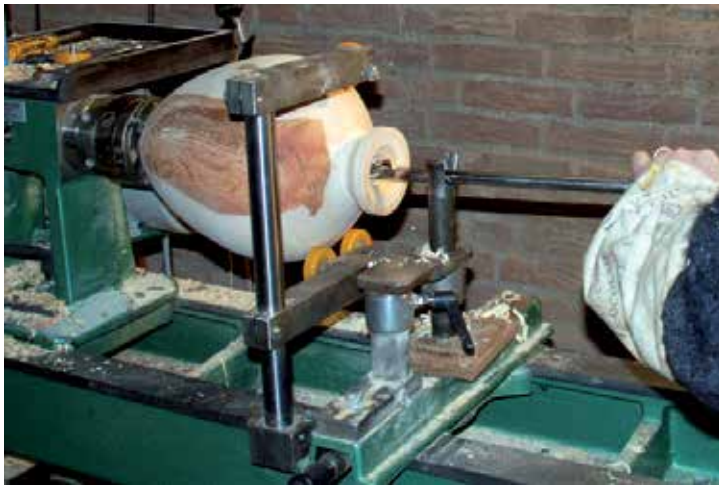
een aantal slangenklemmen om scheuren te voorkomen. Deze klemmen worden in het begin zelfs om de twee dagen aangedraaid om de spanning erop te houden. Eventueel reeds aanwezige of aankomende scheuren worden behandeld met secundelijm (andere lijmsorten voldoen niet). Naast het gebruik van klemmen smeert hij bij een aantal objecten de kopse kanten in met de bekende witte houtlijm.

In de beginperiode mislukte 30% van zijn werk doordat, ondanks alle voorzorgsmaatregelen, niet meer te repareren scheuren of vervormingen optraden. Door diverse maatregelen is die score sterk verbeterd: zijn jarenlange ervaring stelt hem in staat om de wanddikte nog meer te beperken en om overal even dik te draaien en, belangrijk: om de dikte van de bodem tot maximaal 10 mm

terug te brengen. Dat is een grote prestatie als je beseft dat het gehele uithollingsproces via de smalle halsopening bijna op de tast plaatsvindt. Vroeger stonden de 'natte' vazen op een plank, waardoor spanningen optraden tussen de minder geventileerde bodem en de rest van de vaas. Nu worden ze opgehangen waardoor wand en bodem gelijkmatiger kunnen drogen. Naar zijn eigen inschatting haalt nu 85% de eindstreep. De gewichtsafname wordt wekelijks met potlood genoteerd op het hout en als het gewicht stabiel is verhuist de vaas naar binnen, waar het gewicht met nog eens 10% vermindert.

Afwerking

Daarna worden de objecten teruggeplaatst in de bank en worden ze geschuurd. Vazen worden niet meer 'nagedraaid'. Het is een

Jos Handgraaf in zijn element. Nederlands hout krijgt een tweede leven. Met zijn fraaie vormgeving en groot vakmanschap is hij een ambassadeur van het 'oude ambacht'.

De leunspaan is voor deze uitholguts vervangen door een gleuf waardoor hij geen kant op kan.

bewuste keus van Jos om eventuele vervormingen te handhaven, dat geeft het werk nog meer karakter. De binnenkant wordt behandeld met zwarte grondverf om te conserveren. Bijkomend voordeel is dat je goed kunt zien of de verf overal is aangebracht. Tenslotte verdoezelt de zwarte

kleur de beitelsporen een beetje. De buitenkant wordt behandeld met cellulose sanding sealer (aangebracht met een doekje), daarna geschuurd met staalwol 000 en het object wordt afgewerkt met melaminelak of ingesmeerd met woodwax 22. Hierna wordt nog met staalwol de glans

wat doffer gemaakt. Melaminelak kleurt het hout minder bruin dan bijvoorbeeld Danish Oil.

Aangepast gereedschap

Diep uithollen doet hij met een 'Big Brother' van Hamlet, waarvoor hij zelf hulpstukken met verschillende 'zwanenhalzen'

Een snel en nauwkeurig hulpmiddel om de hoeken van de gutsen stabiel te houden (voor een Tormek slijpmachine).

Met behulp van zijn zelfvervaardigde zwanenhalsschachten voor de Hamlet Big Brother is elke plek bereikbaar tijdens het uithollingsproces.

Jos gebruikt deze enorme diktepasser regelmatig.

Dit pronkstuk van robinia is door de publieksjury tijdens de wedstrijd-expositie op de DemoDag in Ede met de eerste prijs bekroond

heeft gemaakt. Om deze grote beitel goed te kunnen hanteren heeft hij een vervanging voor de leunspaan gemaakt, waarbij de beitel geen zijwaartse bewegingen kan maken, maar wel kan draaien.

Beitels slijpen doet hij bij voorkeur op een Tormek met natte steen. Dit geeft veel minder slijtage.

Voor de afstelling van de verschillende beitels in het hulpmiddel van de Tormek heeft hij een handig bord ontworpen, waardoor de hoek waaronder de beitels geslepen worden, gewaarborgd blijft.

Jos heeft het geluk dat zijn vrouw, Hennie Unkel, ook creatief is en wel met het vervaardigen van bronzen beelden. De garage is in tweeën gedeeld, zodat beiden beschikken over een eigen atelier. Doordat ze zich allebei met vormgeving bezighouden stimuleren ze elkaar met

positieve reacties. Dat is tevens de reden waarom hij het clubverband van Radius, afdeling Noord-Holland Noord zo leuk vindt. Gevraagd naar zijn inspiratiebron noemt hij David Ellsworth, een van Amerika's grootste houtdraaiers.

Vanaf 2003 staat Jos jaarlijks op de najaarsmarkt van de Vrije School in Hoorn, waar hij klein werk zoals potjes, schaaltes etc. verkoopt. Via mond tot mond reclame weet men hem eveneens te vinden. Vanaf 2008 exposeert hij ook. Dit jaar o.a. op de manifestatie 'Hout en Oud' in Barneveld, Kunstroute Drechterland en in het Westfries Gasthuis in Hoorn. Eerder exposeerde hij in Oosterland (op Wieringen), Andijk (Poldermuseum) en de afgelopen drie jaar regelmatig bij Museum en Galerie Møhlmann in Appingedam.

Ad Zoon
Koestraat 28
2871DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail: ad@zoon.nl

Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen

hand- en machine gravures, o.a.
brandmerkstempels (Deze stempeltjes
zijn simpel op een gastoestel of met een
keukenbrandertje te verwarmen)

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 390

Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).

Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 195

Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg, W. Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht
Tel. 030 - 2513 684, info@christiaanjorg.com

www.christiaanjorg.com

DemoDag oktober 2012 - een verslag

De tweede DemoDag van het jaar 2012 werd opnieuw gehouden in het ROVC/TechCenter te Ede, een voor dit evenement zeer geschikte locatie. Zoals gebruikelijk waren bekende leveranciers met hun assortiment artikelen voor houtdraaiers aanwezig, te weten de firma's Baptist, Hegner en Schulte (Memenco zegde helaas af). Daarnaast was voor de eerste keer de Amsterdamse Fijnhout Handel vertegenwoordigd, via een van onze leden, met een aantrekkelijke partij hout.

Bas Melis

Verder waren er - als vanzelfsprekend - een demonstratie door Jan Hovens en de tafel 'Leden voor leden' in het programma opgenomen. Voor het verdere programma tekende de afdeling Haarlem, met o.a. een tentoonstelling van werk van eigen leden en demonstraties houtdraaien, zoals 'Diamond turning', 'Halende snede' en 'Samengesteld werk'. Speciale demonstraties werden verzorgd door daartoe uitgenodigde Radius-leden van buiten Haarlem, te weten Marcel van Berkel, die zijn zeer persoonlijke manier van werken demonstreerde, en Johan Sesselle. De laatste bood uit zijn privevoorraad ook geschikt hout te koop aan. Verder toonde de heer Huub Huneker zijn bijzondere Xylotheek (ook wel 'Houtbibliotheek' genaamd), waarin - in natura - alle informatie rond een boomsoort wordt samengebracht. Hij mocht zich in een grote belangstelling verheugen. Het meest aandacht trekkende

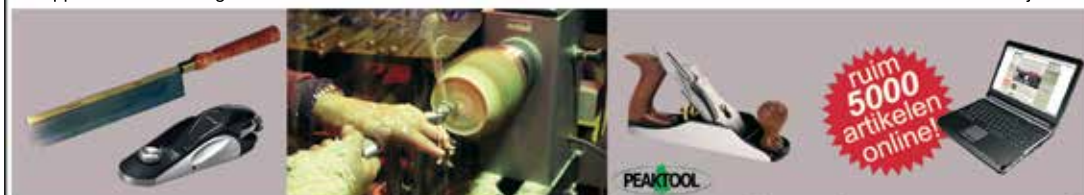
programmaonderdeel was echter de wedstrijdtentoonstelling met door Radius-leden ingebrachte houtdraaiwerken. De getoonde werken konden door het aanwezige publiek gewaardeerd worden, middels een in te vullen stembiljet. Telling van de stemmen resulteerde in de 'Publieks-prijs', waarvoor een eerste, tweede en derde prijs beschikbaar was. Daarnaast werden de werken beoordeeld door een uit drie Radius-leden gevormde jury, hetgeen resulteerde in de 'Jury-prijs' met

eveneens een eerste, tweede en derde prijs. De uitnodigingen om deel te nemen aan deze wedstrijd werden in drie achtereenvolgende uitgaves van het verenigingsblad *AktieRadius* geplaatst. Aanvankelijk werd daar zeer matig op gereageerd, maar naar mate de uiterlijke aanmeldingsdatum dichterbij kwam (en ook nog daarna) groeide de stroom inzendingen, met als uiteindelijk resultaat meer dan 75 (!) inzendingen. Het ingezonden werk bleek zeer divers van uitvoering en van een

Waar kiest de vormgever in hout uit de

U zoekt Japanse zagen of beitels, 'n schaaf van Lie-Nielsen of Clifton. Of een perfecte houtdraaibank met opvangereedschappen voor klein en groot werk en keuze uit honderden houtdraaibeitels. Ook alles voor de meubelmaker en houtsnijder!

grootste collectie gereedschappen?

U wilt alles zien en lezen op het gebied van de ambachtelijke houtbewerking. U vindt bij ons alles onder één dak! Welkom van dinsdag t/m zaterdag en ook op donderdagavond!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
www.baptist.nl

Tel.: 026 - 445 16 44
Fax: 026 - 442 44 35
houtbewerkers@baptist.nl

BAPTIST
VOOR HOUTBEWERKERS

kwalitatief hoog niveau te zijn: een prachtig voorbeeld van hetgeen onze leden uit hout weten te maken.

Uiteindelijk konden de volgende prijswinnaars bekend gemaakt worden:

PUBLIEKS-prijs: (op basis van in totaal 165 ingeleverde stembriefjes)

eerste prijs: Jos Handgraaf

tweede prijs: Hans Kuiters

derde prijs: Anton Hulst

JURY-prijs: na telling van het behaalde aantal waarderingspunten bleken twee leden gelijk te eindigen, zodat de eerste en tweede prijs moest worden gedeeld.

eerste/tweede prijs: Meindert Regoort en Marcel van Berkel

derde prijs: G. Abma

Voor de prijswinnaars: Van Harte Gefeliciteerd!

Voor alle inzenders van werkstukken: Van Harte Bedankt!

Foto's van de winnende werkstukken zijn te zien bij 'In the picture' in dit blad.

Nu de winnaars bekend zijn

wordt het interessant te weten hoe dit resultaat tot stand is gekomen. Voor de Publieks-prijs is dit eenvoudig, een telling van de op de stemkaartjes ingevulde voorkeur leverde het resultaat.

Bij de Jury ligt het iets ingewikkelder. De Jury, waarin zitting hadden Iet Feith, Jan Pranger en Loek de Brouwer hebben veel voorbereidend werk gehad bij het samenstellen van een lijst van criteria waarop getoetst kon en zou worden. Ook tijdens de DemoDag hebben zij het druk gehad met beoordelen en waarderen van de werkstukken. De werkstukken werden met behulp van een beoordelingslijst, met per criterium een waardering oplopend van 1 tot 5, beoordeeld. Na toekenning van alle punten kon worden berekend wie de meeste punten had gescoord.

De lijst met de gehanteerde criteria ziet er als volgt uit:

1. Vernieuwend idee

- lef en creativiteit

2. Heldere uitwerking

- de relatie tussen de vorm en de proporties
- materiaalkeuze

3. Afwerking

- Vakmanschap
- beheersing van het ambacht

4. Boeiend

- Spannend
- houdt het de aandacht vast
- roept het associaties op
- veelvormigheid (nieuwsgierig naar de achterkant?)

5. Verkrijgbaarheid van het gebruikte materiaal

- is het materiaal tegen redelijke kosten verkrijgbaar voor het RADIUS-lid?

6. Toegankelijke techniek

- kan de gemiddelde houtdraaier dit met zijn gereedschap maken?

7. Houtnerf

- wordt er gebruik gemaakt van de houtnerf?

Hopelijk zal er in de toekomst nog vaker een dergelijke competitie worden georganiseerd (initiatieven zijn reeds genomen) waarbij genoemde criteria, evt. aangepast en/of uitgebreid, kunnen worden gebruikt. Na de prijsuitreiking werd de bekende verloting, met vele mooie prijzen, gehouden. Door velen werd dit beschouwd als zijnde het sluitstuk van de dag en werd het snel stil in de zalen. Maar toch, we kunnen terugzien op een geslaagde DemoDag!!!!, en kijken al weer uit naar de volgende in 2013.

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws - Agenda - Mutaties ledenlijst

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon (zie pag. 2) waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon:

Jaap Boks tel. 0481 372495

Bijeenkomsten in 2013:

19 januari, 16 februari, 16 maart, 20 april, 25 mei, 14 september, 19 oktober en 16 november. De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw Onder de Toren te Elst (Gld), van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling Dommeldraaiers

(Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon:

Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl

Bijeenkomsten in 2013:

19 januari, 2 maart, 25 mei (hele dag), 6 juli, 7 september, 12 oktober (hele dag), 7 december.

De bijeenkomsten worden gehouden in Dorpshuis De Geut, Kerkstraat 4a, 5482 EJ Wijbosch, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon: Taco van der Kolk tel. 0341 418128

kolkies11@gmail.com

Bijeenkomsten in 2013: **28 januari,**

11 maart, 22 april, 3 juni,

16 september, 28 oktober, 9 december. De bijeenkomsten worden gehouden in de botenloods van Siep Nijenhuis, Dokweg 26- 28 in Lelystad.

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon: Bas Melis,

tel. 023 5247015 b.melis@online.nl

Bijeenkomsten in 2013: **13 januari,**

17 februari, 17 maart, 14 april, 19 mei.

De bijeenkomsten vangen aan om 14.00 uur. Informatie over de locatie is te krijgen bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon:

Klaas Dikstaal tel. 020 6592977

Bijeenkomsten in 2013: **8 februari,**

22 maart, 3 mei, 14 juni, 26 juli, 6 september, 18 oktober, 29 november De bijeenkomsten worden gehouden van 13.00 – 17.00 uur. Inlichtingen over de locatie bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon:

Hans Langkamp tel. 0547 351881

fam.langkamp@live.nl

Bijeenkomsten in 2013: **7 januari**

(voorwerp waar een theelichtje in kan), 25 februari. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo en vangen aan om 19.30 uur.

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon:

Willem v.d. Schors tel. 0594 213326

wmvdschors@gmail.com

Bijeenkomsten in 2013: **12 januari, 9 maart, 11 mei, 14 september, 9 november.** De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Ulgersmaweg 47 in Groningen en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Afdelingscontactpersoon:

Aad Sneeboer tel. 0229 270982

am.sneeboer@quicknet.nl

Bijeenkomsten in 2013: **24 januari, 12 maart, 25 april, 21 mei, 29 augustus, 3 oktober, 19 november.**

De bijeenkomsten worden gehouden in het dorpshuis "de oude school", Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon:

Bert Rosbach tel. 010 4184786

a.rosbach@chello.nl

Bijeenkomsten in 2013: **neem voor de juiste datum even contact op met Bert.**

Afdeling Utrecht, Werkgroep 'De Lekstroom'

Afdelingscontactpersoon:

Jasper v.d. Visch tel. 034 6212368

jvdvisch@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2013:

De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: de Oude School te Lopikerkapel en vangen aan om 13.00 uur.

Afdeling Veluwe

Afdelingscontactpersoon:

Bob Kemerink tel. 038 4540540

bob.kemerink@ziggo.nl

Bijeenkomsten in 2013: **16 februari, 4 mei, 7 september, 7 december.** De bijeenkomsten worden gehouden in een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe.

Afdeling Zeeland 'De

Scheldedraaiers'

Afdelingscontactpersoon:

Piet Cevaal 0118-591753

cevaaldep@zeelandnet.nl

Bijeenkomsten in 2013: **elke eerste zaterdag van de maand.** De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijkse-dijk te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

Elke afdeling kan gebruik maken van de videoapparatuur van Radius. Daartoe dient men zich van tevoren aan te melden bij de vaste beheerder/bediener van deze apparatuur

Mutaties ledenlijst

3de kwartaal 2012

Bericht van overlijden

In een maand tijd zijn twee leden van de afdeling Arnhem/Nijmegen overleden.

Evert van Beek uit Lathum en **Ab Mathijssen** uit Elst. Evert was een gezellig lid en gedreven houtdraaiër die veel experimenteerde en dat ook aan ons liet zien. Ab toonde zijn passie voor zijn handwerk nog in januari dit jaar in een voordracht over aspecten van metaal bewerken bij het maken van gereedschappen. We hopen dat de familie troost vindt in de gedachte dat beiden nog lang in onze herinnering zullen voortleven.

Gerard Gaasbeek, namens de afdeling Arnhem/Nijmegen

Nieuwe leden

Drenthe Fijnhout, Veilingstraat 46, 7833

HN Nieuw Amsterdam

N.J. Cornelder, Saffier 2, 3641 XW

Mijdrecht

H. van Essen, Wibautlaan 19, 3741 TV

Baarn

Th. N.R. van Rossum, Schelf 28, 1771 PG

Wieringerwerf

J.E. Zanstra, Churchildeef 5, 6716 HK Ede

Verhuizingen

Saskia Hamers, Westerweg 18, 1921

AD Akersloot

J.W. Martijn, Kick Wilstraplantsoen

26, 1336 GT Almere

Voor u gelezen

Een van onze redactieleden las in het Volkskrant Magazine het volgende artikel:

De website www.etsy.nl is een internationaal platform voor kleine ondernemers en hobbyisten, dus ook voor houtdraaiers, om hun producten te verkopen. De website is zeer populair, zowel bij de verkopers als bij de kopers. De kosten die eraan verbonden zijn: 13 cent per advertentie en 3,5 % van de opbrengst. Daar kun je in je prijsstelling dus rekening mee houden. De site is goed toegankelijk en in het Nederlands en de belangstelling voor handgemaakte producten is groeiende. Een uitstekende kans om je producten aan de man en vrouw te brengen.

ACP vergadering

ALV

DemoDag Bergeijk

ACP vergadering

Vormgevers in hout (Fort Vechten)

DemoDag

Agenda

02 februari 2013

13 april 2013

27 april 2013

05 oktober 2013

19 oktober 2013

26 oktober 2013

Bezoek ons in onze nieuwe winkel !

- Een groot, overzichtelijk winkelgedeelte
- Een accessoiresafdeling met vele voorbeelden
- Een werkplaats voor cursussen met 10 werkplekken
- Een galerie- en presentatieruimte
- Een kantoor en verpakkafdeling

Duitsland, 49744 Groß Hesepe, Meppener Str. 111
www.drechselbedarf-schulte.de

Colofon

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap van RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor leden wonende in het buitenland € 27,50 per jaar.

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk.

- 1 € 25.00 - lid voor het hele jaar plus alle tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12.50 - lid na 1 juli met tijdschriften van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v. 1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij elk van deze mogelijkheden bedragen Euro 5,-. Men is lid van de vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten zijn ontvangen. Verzoeken adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministrateur, deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

ING BIC code: BIC INGBNL2A
ING IBAN code: IBAN L66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U
Rabobank IBAN code: NL54RAB003963723 17

Bestuur

Voorzitter: Vacant

Secretaris: Aat (A.) Meijboom,
L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen,
tel. 0181 639 728,
e-mail: a.meijboom@gmail.com

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,
tel. 010 418 47 86,
e-mail: a.rosbach@chello.nl

Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg, tel. 0294 253 421,
e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J.) van de Visch en Arie (A.M.) Braspenning.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning,
Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel.
Tel. 0418-513349.
E-mail: aktieradius@kpnmail.nl
Redactieleden: Rob Makkink, Jan van der Meer, Ab Kraaijeveld, Nico Oosthoek, Gerard Gaasbeek.

Correspondenten: Jan Pranger, Iet Feith

Advertenties

Neem contact op met de redactie.

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzoekt u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op CD of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen is al 26 jaar een begrip in Nederland. Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel.: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel: 026 445 16 44